

Міністерство освіти і науки України Національний технічний
університет України "Київський політехнічний інститут імені
Ігоря Сікорського"

Фізико-технічний інститут

КОМП'ЮТЕРНИЙ ПРАКТИКУМ №1

**Експериментальна оцінка ентропії на символ джерела
відкритого тексту**

Виконав: Дмитрів А.Ю. ФБ-13

Київ 2023

Мета роботи: засвоєння понять ентропії на символ джерела та його надлишковості, вивчення та порівняння різних моделей джерела відкритого тексту для наближеного визначення ентропії, набуття практичних навичок щодо оцінки ентропії на символ джерела.

Хід роботи

1. Підрахунок частоти, ентропії та надлишковості для букв

Текст з пробілами

буква	частота
	0.15728132347099022
о	0.09545504548463032
е	0.07221258395314084
а	0.0675637992704478
и	0.056682646254895934
н	0.053630967630643823
т	0.049039196345002686
с	0.044610059429157016
л	0.04126417705729737
р	0.0396371024183548
в	0.03744574133679605
к	0.029054538796337546
м	0.026409263361327154
д	0.025645795499523245
у	0.023935759058460293
п	0.02179994949197774
ы	0.017504209306413752
я	0.01724472525572884
ь	0.016454943518362516
г	0.015680877012234855
б	0.01497442254748284
з	0.014276739374584962
ч	0.01143739910730177
й	0.010708285471926567
ж	0.008498650865671685
ш	0.00781193180759148
х	0.0077717300532600155
ю	0.005216360359754536
ц	0.0038948190537311067
щ	0.0033133554979005546
э	0.0025239392310281526
ф	0.0010196626780435195

Ентропія літер в тексті з пробілами: 4.3919468423307135

Надлишковість: 0.1216106315338573

Текст без пробілів

буква	частота
о	0.11327035717042681
е	0.08569002439885404
а	0.08017361090029429
и	0.06726164713515126
н	0.0636404165759552
т	0.05819165720520798
с	0.05293588557084905
л	0.0489655423649281
р	0.04703479764043219
в	0.04443445052271487
к	0.03447715068569193
м	0.03133817262731336
д	0.03043221446705461
у	0.02840302431298534
п	0.02586859660185459
ы	0.02077111827936471
я	0.020463205261756424
ь	0.01952602211943035
г	0.018607487230283375
б	0.01776918319783715
з	0.016941287492746697
ч	0.013572025191621644
й	0.012706832980173003
ж	0.010084801847131161
ш	0.009269916551235425
х	0.009222211717521465
ю	0.006189919014539566
ц	0.004621731026269751
щ	0.003931745658643292
э	0.002994996196623712
ф	0.001209968055108624

Ентропія літер в тексті без пробілів: 4.466711351138335

Надлишковість: 0.0983983937468300

2. Підрахунок частоти, ентропії та надлишковості для біграм

Текст з пробілами (біграми, що перетинаються):

біграма	частота
ох	0.00053577993990201
бз	3.2892356474202525e-06
уш	0.0008365622663272176
кг	7.309412549822784e-07
уа	0.00047730463950342776
ед	0.0030622783877482553
лы	0.0007002417222730226
э	0.00227139994985743
ви	0.002867482543295478
юр	4.38564752989367e-05
во	0.006981585396963232
да	0.003937946011217024
гл	0.0014907546895363566
ог	0.004971131475134475
лт	8.77129505978734e-05
тч	0.00012535642522946074
лщ	9.867706942260757e-06
жж	1.5715236982118985e-05
кс	0.000212703905199843
ьч	7.345959612571897e-05
йщ	1.827353137455696e-06
хс	8.880936248034681e-05
сэ	4.824212282883037e-05
вы	0.002243258711540612
не	0.007453407977054292
гш	5.116588784875948e-06
ке	0.000616914419205043
рл	0.00010123536381504554
ет	0.004216800099992764
жь	3.6547062749113916e-05
шр	9.136765687278479e-06
як	0.0003497553905090202

Ентропія біграм(перетинаються) в тексті з пробілами: 4.006044507949312
Надлишковість: 0.19879109841013753

Текст без пробілів (біграми, що перетинаються):

біграма	частота
жа	0.0016909202483254512
ед	0.004492929923737285
ус	0.0022755215550047812
цч	1.0408331869661664e-05
бр	0.001764212251907652
ув	0.001321424466952462
чю	8.67360989138472e-07
эа	8.67360989138472e-07
йж	0.00015569129755035573
эм	1.3444095331646316e-05
шо	0.0002576062137741262
нз	0.000185615251675633
хй	7.372568407677012e-06
мэ	0.00018865101513761766
фс	2.9490273630708048e-05
че	0.003772586622257784
вц	9.844547226721657e-05
кх	5.464374231572374e-05
ут	0.002131973311302364
цг	1.0408331869661664e-05
нб	0.00023201906459454125
яп	0.0011271356053854443
нч	0.0002840607239428496
эу	1.1709373353369372e-05
ик	0.004103918520108681
ыз	0.00028709648740483424
фф	8.239929396815484e-06
ум	0.0013834407776758628
кт	0.0007138380940609624
ни	0.009622502813502208
тс	0.0018791375829684996

Ентропія біграм(перетинаються) в тексті без пробілів :
4.163605224405998

Надлишковість: 0.15958008856519046

Текст з пробілами (біграми, що не перетинаються):

біграма	частота
жа	0.0014026762683109922
ед	0.0030611819758657815
ус	0.0013376224966175694
бр	0.0014772322763191845
ув	0.0006139906541851138
эм	1.2426001334698732e-05
шо	0.00020685637515998476
нз	3.435423898416708e-05
мэ	5.993718290854682e-05
фс	1.5349766354627843e-05
че	0.003143778337678779
вц	3.508518023914936e-05
кх	3.654706274911392e-06
ут	0.0014896582776538832
цг	2.192823764946835e-06
нб	5.847530039858227e-06
яп	2.558294392437974e-05
нч	0.00017323307743079996
ик	0.002544406508593311
ыз	8.77129505978734e-05
фф	9.502236314769619e-06
ум	0.0008924792723333619
кт	0.00035669933243135185
ни	0.00789562743631857
тс	0.0010971428237283997
гм	4.38564752989367e-06
зб	0.00023901779037920502
сб	6.651565420338733e-05
дл	0.0006943941922331644
бы	0.00328850470616527
йю	7.309412549822784e-07
ши	0.0019070257342487641
бс	0.00011256495326727087
вч	4.8973064083812645e-05
ч	9.502236314769619e-05

Ентропія біграм(не перетинаються) в тексті з пробілами: 4.005971507282249
Надлишковість: 0.19880569854355024

Текст без пробілів (біграми, що не перетинаються):

біграма	частота
жа	0.0016909202483254512
ед	0.004492929923737285
ус	0.0022755215550047812
цч	1.0408331869661664e-05
бр	0.001764212251907652
ув	0.001321424466952462
чю	8.67360989138472e-07
эа	8.67360989138472e-07
йж	0.00015569129755035573
эм	1.3444095331646316e-05
шо	0.0002576062137741262
нз	0.000185615251675633
хй	7.372568407677012e-06
мэ	0.00018865101513761766
фс	2.9490273630708048e-05
че	0.003772586622257784
вц	9.844547226721657e-05
кх	5.464374231572374e-05
ут	0.002131973311302364
цг	1.0408331869661664e-05
нб	0.00023201906459454125
яп	0.0011271356053854443
нч	0.0002840607239428496
эу	1.1709373353369372e-05
ик	0.004103918520108681
ыз	0.00028709648740483424
фф	8.239929396815484e-06
ум	0.0013834407776758628
кт	0.0007138380940609624
ни	0.009622502813502208
тс	0.0018791375829684996
зб	0.0003317655783454655

Ентропія біграм(не перетинаються) в тексті без пробілів:

4.16347638913816

Надлишковість: 0.15960609384632318

Результати експерименту для $H^{(10)}$

Результати експерименту для $H^{(10)}$

[illegible]

Результати експерименту для $H^{(30)}$

Лабораторная работа №1

Произвольная часть текста:
в_содеянном_ими_эле_не_более_

Использованные буквы:

Порядок n-граммы:

- 5 символов
- 10 символов
- 15 символов
- 20 символов
- 25 символов
- 30 символов**
- 35 символов
- 40 символов
- 45 символов
- 50 символов

Введенный символ:

Символ по счету:

Номер эксперимента: 51

Поле ввода символов:

Продолжить Другой

Неравенство для энтропии:
 $2,22537329819122 < H < 2,88381449563304$

Двоичная таблица угаданных символов:

10000000000000000000000000000000
00000000010000000000000000000000
0000000000000000000000000100000000
00000010000000000000000000000000
00000000000000000100000000000000

Вероятности:

$q[1] = 0,4$
$q[2] = 0,22$
$q[3] = 0,06$
$q[4] = 0,02$
$q[5] = 0$
$q[6] = 0$
$q[7] = 0,06$
$q[8] = 0,04$
$q[9] = 0$
$q[10] = 0,02$
$q[11] = 0,02$
$q[12] = 0$
$q[13] = 0$
$q[14] = 0$
$q[15] = 0,02$
$q[16] = 0$
$q[17] = 0,02$
$q[18] = 0,02$
$q[19] = 0$
$q[20] = 0$
$q[21] = 0$
$q[22] = 0$
$q[23] = 0$
$q[24] = 0,04$
$q[25] = 0$
$q[26] = 0,02$
$q[27] = 0$
$q[28] = 0,02$
$q[29] = 0$
$q[30] = 0$
$q[31] = 0$
$q[32] = 0,02$

Строка состояния:

Результати експериментів у наведених таблицях:

	Найвище значення H	Найнижче значення H
H10	3,6867	3,04821
H20	2,7398	1,9515
H30	2,8838	2,2254
	↓	↓
R10	0,26266	0,390358
R20	0,45204	0,6097
R30	0,42324	0,55492

Результати з першого та другого завдань

	H	R
літери з пробілами	4.3919468423307135	0.12161063153385732
літери без пробілів	4.466711351138335	0.09839839374683002
біграми(перет.) з пробілами	4.006044507949312	0.19879109841013753
біграми(не перет.) з пробілами	4.005971507282249	0.19880569854355024
біграми(перет.) без пробілів	4.163605224405998	0.15958008856519046
біграми(не перет.) без пробілів	4.16347638913816	0.15960609384632318

Висновок: в результаті виконання даного практикуму було на практиці ознайомлено з такими поняттями як частота зустрічі букв та біграм в тексті, а також здійснено обрахунки ентропії та надлишковість деякого джерела тексту(мови). З використанням програми CoolPinkProgram було проведено експерименти, щоб визначити, як кількість букв впливає на ентропію та надлишковість.